

tegn

: et magasin for Skjold Menighet - 5/05
med artikler og reportasjer fra hele Fana prosti

Julemesse

I år igjen er det julemesse i Skjold kirke. Menigheten trenger å samle inn kr 100 000! Side 4

Unikt orgelmøte

Medlemmer av orgelklubben «Ferdinand» fikk i september møte den verdensberømte organisten Olivier Latry. For Øystein Nødtvedt ble det et uforglemmelig møte. Side 6-7

Det siste valget

Er det likegyldig om vi begravnes eller kremes? Vi har vært på jobb med kirkegårdsarbeideren Jalal Saleem på Møllendal og snakket med flere prester om temaet. Side 8-9

Her er de nye konfirmantene

-Hjelp! Konfirmantene kommer, sier noen. Men det er ingen grunn til å frykte ungdommen på Skjold. Snarere tvert imot. Side 2-3

Jakten på Kristina

Prinsesse Kristina, datter av kong Håkon Håkonsen, ble i 1257 giftet inn i det spanske kongehuset. I september vandret 61 sangere i Bøneskoret i hennes fotspor i Couvarrubias. Side 10-11

Støyens tidsalder

Over alt hvor vi ferdes møter vi støy: på gater og veier, i kjøpesentra, på jernbanestasjoner og flyplasser, gjennom fjernsynsapparater, radio og DVD-spillere, utesteder, ja det er omtrent ikke et sted hvor det ikke produseres støy. Og midt opp i denne støyen oppholder vi oss.

AV JAN ERIK LIEN

I denne støyen skal vi helst produsere noe, være kreative og ikke minst prøve å holde vårt forhold til Gud ved like og helst vokse i troen. Min påstand er at med et slikt støybilde kan vi ikke klare å vokse oss sterke i troen. Støyen forurenser sjelen vår slik at vi daglig går rundt med en masse urenheter og slagstoffer i vårt indre som kan hindre en god kommunikasjon med Vår Herre.

Forurensing

Støy er en stor forureningskilde og en av de viktigste årsakene til stress, noe som i sin tur kan øke risikoen for mange plager og sykdommer. Fenomenet er ikke nytt, men til tross for alle tekniske forbedringer, er støyplagene i dag større enn noen gang. Det skyldes ikke bare at verden er blitt mer bråkete, men også at vi er mer oppjaget enn tidligere og at uønsket lyd derfor plager oss mer. Støyforurensning er ikke noe nytt begrep. Allerede i Det Gamle Testamentet kan vi lese om isralittenes ubehag ved støy fra hånddrevne møllehjul.

Jan Erik Lien

FOTO: BJØRN MOE

Refleksjon

Og i år 45 f.Kr. ble nattkjøring i Roma forbudt pga. støyen fra vognenes jernbeslåtte hjul mot ujevn brostein.

Retreat

Det vi trenger er tider hvor vi kan trekke oss tilbake. Bort fra støyen. Bort fra bråket som omgir oss, for på denne måten å fremheve stillhet og ro som avgjørende verdier i kontrast til tempo, stress, mas og bråk. Retreatgrupper er et fint sted å finne ro i. Små grupper hvor alt dreier seg om stillhet, ro, fordykning i Guds ord, finne sjelefred. Retreat er å ta seg tid til å komme nær Gud. Retreatets elementer er nettopp stillhet, bønn, meditasjon og stille måltid. Retreatet gir skapende pauser. Retreat betyr «å trekke seg tilbake».

Så sa Herren Gud, Israels Hellige:

Hvis dere vender om og holder dere i ro, da skal dere bli frelst.

I stillhet og tillit skal deres styrke være.

Men dere ville ikke.

(JESAJA 30,15)

Kanskje vi kan få til Retreatgrupper i Skjold menighet? ●

Tre på spa

Vi har møtt noen av årets musikkonfirmanter til en samtale om oppstarten på konfirmasjonstiden og forskjellige tanker omkring tiden de har i vente i kirken.

AV KJERSTIN KVAÁVIK, LEDER I TEN SING

Det er onsdag kveld i Skjold Kirke. Klokken er kvart på ni og rundt 60 tensesingere myl-drer i gruppene som nettopp har begynt.

De nye konfirmantene har en stor del av æren for at Skjold TenSing, Extasis er det største Ten Sing koret i Bergen for tiden. Vi ungdomsledere i kirken har merket oss at antallet konfirmanter i Ten Sing har økt de siste årene. Kanskje konfirmantfestivalen Skjoldstock har fått et verdifullt rykte.

Tre av årets konfirmanter: (fv) Mari Therese Bruaas, Tormund

Inntrykk

Kanskje konfirmantleiren hver sommer har gjort et så stort inntrykk at konfirmantene som har vært der forteller videre til andre det de har opplevd. Kanskje Ten Sing i seg selv ikke er så dumt? Tre konfirmanter kan svare på dette.

Mari Therese Bruaas smiler bredt når hun får høre at hun skal intervjues. Deretter går turen til teknikergruppen, der vi får låne Tormund Bergseth Gerhardsen en stund. Til slutt henter vi Karen Helland Velure.

-Har du gledet deg til å bli konfirmant i Skjold?

-Gleder meg fordi det virker gøy. Stort besøk, masse stress, sier Tormund.

Karen og Mari Therese er enig med Tormund. I tillegg nevner de en ting til:- Får vel penger også. Det er en av grunnene.... De tre ler litt forlegent.

Forventninger

-Beskriv hvordan du opplevde å komme til Extasis.

-Hadde ingen forventninger. Enten kom jeg til å bli skuffet eller overrasket, men jeg ble godt motatt! Folk er snille. Både Tormund og Karen er enig med Mari Therese.

Tegn nr 5.05

Bladet utgis av menighetsrådet i samarbeid med BKF og de andre menighetene i Fana, og sendes til alle hjem i menigheten. Vi tar med glede i mot artikler av ulike slag og gjerne også reportasjetips.

Lokalredaksjon:

Jan Erik Lien, telefon 55 13 29 52
Lokal kontaktinformasjon: Se side 13

Levering av stoff:

Til menighetskontoret eller på e-post: redaksjonen@skjold-kirke.no
Digitale bilder: Velg høy oppløsning.

Sentralredaksjon:

Redaktør: Anne Myklebust Odland
Red.råd: Hans J. Morvik, Jan-Erik Lien, Lisen Skarstein og Gulborg Aarli, Frode Høyte, Dag Vaula og Sigmund Austrheim

Telefon: 55 27 04 07 - 412 16 644
Epost: amyland@online.no

Grafisk produksjon:

Dragefjellet Produksjon
55 23 25 47/post@dragefjellet.no
www.dragefjellet.no

Trykk: Grafisk Trykk, Straume

Neste nummer: 13. desember
Stoffdeadline: 28. november

rket

und Bergseth Gerhardsen og Karen Helland Velure.

Fakta om konfirmantopplegget

Musikkonfirmantene: Konfirmasjonstid i EXTASIS (Kirkens ten-sing-arbeid)

Idrettskonfirmantene: har sin konfirmasjonstid i KRIK (Kirkens idrettsarbeid for ungdom)

Skjoldstock: 4 dagers konfirmantfestival i kirken. Med hjelp av drama, dans, kor, band, multimedia og lyd/lys, lager konfirmantene sin egen konsert

Leir: 5-dagers sommerleir på Voss folkehøgskule

Fasteaksjon: Opplegg rundt Kirkens Nødhjelps innsamlingsaksjon

Undervisning: På konfirmantleir i tillegg til 4-5 samlinger i løpet av året

Konfirmantene kommer!

Noen steder, og flere steder før enn nå, verserte overskrifter som «Hjelp – konfirmantene kommer». De var udisiplinerte og vanskelige. Hva skulle man gjøre med hordene? I Skjold kirke er dette definitivt helt motsatt. Her sier vi «Hurra: konfirmantene kommer!»

AV IDAR KLØVNING

Ryktet om et godt konfirmantopplegg når ungdommene lenge før de tar steget som konfirmant. Kanskje har de også vært med på andre aktiviteter i kirken tidligere, ett eller annet som har gitt dem en positiv tilknytning slik at de gode forventningene definitivt er mest fremtredende?

I alle fall opplever vi hvert år å ta imot fantastisk kjekke ungdommer. De er seg selv, sier det de mener og er stort sett lette å få med på laget.

Musikkonfirmanter

Og nå er vi i gang igjen. Musikkonfirmantene og idrettskonfirmantene har allerede startet. Deltagelse i eksisterende ungdomsarbeid er et stikkord. Vi bruker det vi har og dermed blir Extasis og Krik sentrale aktiviteter også for konfirmantene. I tillegg kommer sommerleir, Skjoldstock og Fasteaksjon.

Lykkes vi?

Om vi lykkes med konfirmantarbeidet? Svaret må bli ja. Det er alltid noe vi kan gjøre bedre, og vi leter stadig etter nye modeller og forandringer, men tallene tale er også klar; med oppmot 90 prosent oppslutning fra årskullet og med mellom 20-30 prosent som fortsetter i ungdomsarbeidet etter endt konfirmasjonstid, er vi i alle fall på rett vei.

Vi har møtt noen av årets musikkonfirmanter til en samtale om oppstarten på konfirmasjonstiden og forskjellige tanker omkring tiden de har i vente i kirken. ●

Viktig: Om du bor i Skjold menighet og ikke har fått tilsendt brev ang konfirmasjonsopplegget, ber vi deg vennligst ta kontakt med menighetskontoret.

-Hva er gøyest med å være med i Extasis?

-Syngingen garantert! svarer Mari Therese. -Dansingen, sier Karen. -Jeg synes det er kjekt å synges jeg, sier Tormund til slutt.

Skjoldstock

-Hva har du hørt om Skjoldstock?

Både Mari Therese og Karen har hørt det var gøy, mens Tormund har ikke hørt om det før.

-Hvorfor valgte du å bli konfirmant i kirken?

-Fordi jeg er kristen og tror på Gud, svarer Mari

Therese selvsikkert. -Ja, fordi vi er kristen, sier Karen og smiler. -Jeg også. Og så ligger det litt i familien også da.

Alle ler litt.

-Hva ønsker du å sitte igjen med fra konfirmasjonstiden når den er over?

-Gode minner, sier Mari Therese og ser på de andre.

-Og masse penger, sier Tormund og alle ler.

-Nye venner! sier Karen til slutt.

-Tror du at du kommer til å fortsette i Tensing etter konfirmasjonstiden?

-Ja, jeg kommer nok til å fortsette, sier Mari Therese.

-Ja, tror det, mest sannsynlig! sier Tormund.

Som spente ungdomsledere priser Christina og jeg oss lykkelige over at vi nok en gang har fått et flott konfirmantkull og ser fram til å tilbringe onsdag kvelder, festivalhelg og sommerleir sammen med dem.

Med slike flotte konfirmanter som ble intervjuet her, kan vi kanskje forbli det største tensing korret i Bergen enda en stund til! ●

BYGGMESTER
ERLING VALDE A/S
ALT I TØMMER- OG INNREDNINGSARBEIDER

Smøråsvn. 22 - Telefon 55 13 05 80

KILDEN BLOMSTER

Kilden Senter, Nordås

Tlf. 55 13 71 56

Velkommen til Ukeslutt!

En hyggelig avslutning på uken, og en fin og sosial inngang til helgen som kommer.

■ Ukeslutt er for liten og stor. Vi starter med å spise en god middag sammen, etterpå kan barna være med på morsomme aktiviteter, mens de voksne koser seg i kafeen med kaffe, te og gode kaker! Tilslutt har vi en felles avslutning- før det er hjem og leggetid og mer igjen av tv-kvelden.

■ Har du lyst til å være med som medarbeider? Vi trenger for eksempel: Kakebakere, kjøkkengjeng som lager middag, noen som kan rydde når det er slutt, gruppeledere for barna, vertskap i kafeen, noen som kan spille instrument, osv... Du kan være med som medarbeider en fredag eller mange.

■ Har dere noe leker til overs? Ukeslutt trenger leker til «lekekroken» for barn mellom 0- 3 år. Vi er og på jakt etter radiostyrte biler! Andre leker og utstyr kan og være av interesse. Lekene kan leveres på menighetskontoret. ●

Når og hvor

Tid: Fredag 28. oktober kl. 17-19.
Fredag 25. november kl. 17-19.
Sted: Fra kjeller til loft i Skjold kirke
Pris: *Barn (3-15 år): 30 kr
*Voksne: 50 kr
*Familie: 150 kr
Kontakt: Diakon Lene Merete Gunnarson: 55 59 71 15
Lene.gunnarson@bkf.no
Skjold Kirke: 55 59 71 10
Hilsen Ukeslutt-komiteen!

Julemesse i år igjen...

Dugnadsånden er absolutt ikke død i Skjold menighet! Allerede i lang tid har mange vært i sving for å gjøre årets julemesse like vellykket som fjorårets, og den året før det, og den året før det ...

Målet er å få en koselig dag for små og store og i tillegg samle inn kr 100 000.

Skal dette gå, trengs det en rekke ulike bidrag. Ulike kjøpte gevinster til åresalgget. Hjemmestrikkede sokker, sydde forklær, dukketøy, julepynt..., hjemmebakete julebrød, julekaker eller annet godt på pyntede glass. Alt du kan komme på som du kan lage og andre vil kjøpe. I tillegg til salgsdisk og åresalg vil vi i år forsøke å selge brukte CD-plater, Donaldblader og pent brukte leker. Vi har ikke plass til noe loppemarked, men disse tingene tar liten plass og kan glede barn og unge, håper vi. Så se godt etter om dere har noe liggende!

Ulike bidrag kan leveres inn på forhånd på menighetskontoret i åpnings-tiden. (). I kirken fredag 18. november fra kl 18:00 og utover. Har du noe du vil gi, men ikke finner tid til levering, så ta kontakt med Ellen E. Fasmer tlf 55 13 31 09, så finner vi en løsning.

Trenger 100 000 kr

Hvorfor trenger en statskirkemenighet 100 000 kr? Alle lønninger m.m. er vel betalt av det offentlige allerede.

Nei! I en årrekke har Skjold menighet

for innsamlede midler dekket store deler av lønnen til en diakon og svært mange andre driftsutgifter. Pengene fra julemessen er sammen med andre gaver med på å gi menighetsrådet en handlefrihet til å gi små og store gleder i ulike livssituasjoner.

Dåpsforeldre får en CD og et sanghefte, dåpsbarnet et lys på dåpsdagen, 4-åringer en fin bok, brudepar som gifter seg i Skjold kirke får en bibel, diakonutvalget deler ut blomsterhilsener til folk i menigheten som fyller 85, 90, 95, 100 og 105 år. Enheter som barnekor, speider... får kopiere gratis på menighetens kopimaskin.

Diakonen har i alle år vært en god ressursperson, spesielt inn mot arbeidet med ungdom. Omsorg for unge ledere og lederspirer er høyt prioritert. I høst vil fokus for diakonen også settes på to andre grupper som kan trenge omsorg, nemlig småbarnsfamilier og de som er i en sorgsituasjon.

JULEMESSEN 2002: Her er trekningen i gang ved Martin Elholm og Turid Henneli (delvis skjult). Linn Kristin Seime Pettersen og Katrine Oppedal er klare til å bringe ut gevinstene til de glade, og heldige vinnere. FOTO: B. MOE

Program

10:00 Åpning ved formann i menighetsrådet.
10:30 Gruppe fra Søråshøgda barnekor
11:00 Åretrekning
11:30 Kirkekoret
12:00 Åretrekning
13:00 Opptreden
13:30 Åretrekning
14:30 Gruppe fra Søråshøgda barnekor
15:00 Åretrekning og trekning av hovedlotteriet

Møt opp i Skjold kirke og gjør 19. november 2005 til en super julemessedag med mye trivelige folk og god stemning. Skjold kirke lørdag 19. november. Salgsdisk, kafé, aktiviteter og fiskedam for barna hele dagen. Grøtservering fra kl 12:00

En diakon er i første rekke en omsorgsperson som på en spesiell måte i sitt daglige virke skal ha mulighet til å være menighetens «barmhjertige samaritan». Ikke nødvendigvis for de som allerede er havnet langt ute i grøften, men kanskje helst hjelpe folk i Skjold menighet slik at de ikke havner der. ●

Skjold menighet holdt i år valg til menighetsråd samme dag som stortingsvalget. Det var mulighet for forhåndsstemming to søndager på rad, samt hele uken før valget.

Men det hjalp ikke på valgoppslutningen. Av 6447 stemmeberettigede, ble det bare avlagt 133 stemmer.

- Elendig, med tanke på at vi har om lag 250 aktive i menighetsarbeidet, sier Jan Erik Lien, som selv ble gjenvalgt til menighetsrådet.

Ungdommene benyttet sjansen

Lien peker likevel på et interessant fenomen: De som stemte, byttet om på rekkefølgen på listen, slik at tre ungdommer ble valgt som faste medlemmer, mens tre av de eldre kom på varaplass.

- Når så få avgir stemme, er det mu-

Ungdommelig valgkupp

Lien: -Lav deltagelse gjorde aktiv kumulering effektiv

Vaula: -Vi trenger en radikal omlegging av valgsystemet.

Valg 2005

lig å gjøre et kupp, hvis man kumulerer kandidater, sier Lien.

Omlegging påkrevet

Dag Vaula i Fana menighet mener det behøves en radikal omlegging av menighetsrådsvalget. - Når det ikke er

flere kandidater på listen enn de som skal med, har det lite å si om man stemmer eller ikke, sier han og legger muntert til: - Det burde bli obligatorisk med valgoppmøte - ellers strykes man fra statskirken. Alt er så lett slik det er nå, folk bryr seg ikke. ●

Oppslutning menighetsrådsvalget 2005

Fana: 80 avlagte stemmer av 10113 berettigede
Skjold: 133 avlagte stemmer av 6447 berettigede
Bønes: 38 avlagte stemmer av 5955* berettigede
Søreide: 50 avlagte stemmer av 6040 berettigede

Birkeland: 89 avlagte stemmer av 11877 berettigede
Slettebakken: 63 avlagte stemmer av 5786 berettigede
Storetveit: 29 avlagte stemmer av 4020* berettigede
* ca-tall

Liv Sylvarnes tar imot stemmer i Søreide menighet.

Det blir mye fingersetning, fotarbeid og fortissimo for «orgelkonfirmantene» i Birkeland det kommende året. Men orgelentusiast Amund Dahlen forsikrer at konfirmantene skal lære om Den Hellige Ånd og Herrens bud også!

AV ANNE MYKLEBUST ODLAND

Åtte ivrige orgelspillende tenåringer og en liten gutt på 7 år som foreløpig bare kan «Hestetramperen», tar trappene opp til galleriet i Johanneskirken i et jafs. Ved kirkeorgelet venter selveste «Le titulaire des grandes orgues de Notre Dame – Olivier Latry». Vi har skjønt såpass at å få undervisning med ham, det er som å få drible med David Beckham!

- Jeg er helt svett på hendene, sier Øystein Nødtvedt (14), som har spilt orgel et par år. Han er prestesønn og har hatt lett tilgang på orgel – med egen nøkkel til farens kirke i Sælen.

- Latry er visst verdens beste. Dette er uvirkelig. Jeg klarer ikke beskrive det, sier Øystein. Han har med noter til «Toccatà i F» av Buxtehude og Brudemarsj av Frithjof Andersen. Han håper han får spille begge stykkene for maestroen.

Eksklusive konfirmanter

Øystein Nødtvedt er med i landets eneste orgelklubb, klubben «Ferdinand» i Bergen. Frem til i høst har de vært fire ungdommer som har møttes en gang i måneden for å spille for hverandre og holde konserter. Nå begynner medlemstallet å stige. Det er fordi Birkeland menighet har begynt med «orgelkonfirmanter». Ungdommer som leser noter tilbys gratis individuell undervisning i orgelspill, som del av konfirmantopplæringen.

Da invitasjonen gikk ut i høst, var det to jenter som meldte seg på.

- De er skikkelig eksklusive konfirmanter, sier organist Yngvild Wattum Stuksrud og blunker til elevene sine, Kari Johnsen Skjelvik (14) og Inger Helene Heitmann Solheim (14).

Jentene har bare hatt to spilletimer på orgel, og har ikke helt dreisen på pe-

Øystein Nødtvedt (14) er med i orgelklubben Ferdinand. Nylig hadde klubben celebrert besøk av titulærorganist i Notre Dame, Olivier Latry. Unge Nødtvedt var helt skjelven etter å ha fått undervisning av maestroen.

FOTO: VEGARD VALDE

Konfirmasjonstid med Bach-preludier

Reportasje

dalene ennå, men er alt innlemmet i klubblivet. Jammen er det litt av en start på konfirmanttiden; Møte Latry og hele orgelmiljøet i byen på en og samme dag.

- Jeg har aldri hørt om Latry, men jeg skjønner på de andre at dette er stort, smiler Kari og legger til: - Jeg synes dette virker gøy og gleder meg.

Jentene lytter til de brusende klangene i kirkerommet, og så den fransk-engelske aksenten til titulærorganisten. En av ungdommene har akkurat spilt et stykke av den franske komponisten og organisten Louise Vierne, og Latry forteller med innlevelse hvordan Vierne faktisk døde på orgelkrakken i Notre Dame, midt under en konsert!

Vil rekruttere orgelspiller

Da Kari og Inger Helene skrev seg inn som konfirmanter, kunne de velge mellom idrett, musikal, grønn gruppe, diakoni, kor eller orgelspill. Kari har spilt piano i flere år, mens Inger Helene spiller trombone. Begge tenkte det kunne være fint å lære noe nytt.

- Jeg tenkte litt på idrettsgruppa, men fant ut at alle fotball-folka skulle gå der, og da ville jeg bare dumme meg ut, sier Kari og ler. - Da falt valget på orgelkonfirmasjon.

Det tradisjonelle konfirmantpensumet med budene og trosartiklene skal de to orgelkonfirmantene gjennomgå med presten og konfirmantene i korgruppen annenhver uke. Men hver uke blir det orgelspill.

- Jeg håper å vise Kari og Inger Helene at orgel er et tøft instrument. De har ikke spilt så mye fortissimo ennå, men jeg lover at de skal få følelsen av at det er rått å spille, sier organist Yngvild Wattum Stuksrud og tilføyer:

F.v: Yngvild Wattum Stuksrud, Helene Hersvik Aarstad og Inger Helene Heitmann Solheim lytter til Latry som underviser. Bak Amund Dahlen.

FOTO: VERGARD VALDE

- Vi skal ha øvelser med pedaler, de skal lære enkelt akkordspill, og improvisasjon. Og så skal jentene få spille på en gudstjeneste i løpet av året.

- **Og Bach da? Står han på pensum?**

- Selvfølgelig!

Det er organist i Birkeland, Amund Dahlen som har tatt initiativ til opplegget. Det er også han som startet orgelklubben i fjor.

- Alt for få ungdommer kommer i kontakt med instrumentet. Derfor er heller ikke rekrutteringen til organistyrket det kvikkeste, sier Dahlen.

- Kirken har engasjert seg i utdannelse av kateketer, prester og diakoner, men har sovet i timene når det gjelder organister! Hvis kirken ikke skal oppleve å sitte uten kirkemusikere, må den våkne.

Ingen lærebok

Han mener det er et tankekors at det ikke engang finnes lærebøker på norsk for nybegynnere på orgel. I pianospill finnes det hyllemetere. Nå skal han søke Norsk kulturråd om penger til opplæring. I kirkelige institusjoner har han kommet til kort.

- Her i Bergen har vi idèene, pedagogene, vyene og ungene. Nå må kirken ta tak. Hadde jeg vært sjef, ville jeg kastet penger etter meg selv, sier Amund Dahlen entusiastisk.

Kirkemusiker Yngvild Wattum Stuksrud, som er huket inn som orgellærer for konfirmantene i Birkeland, er begeistret for det visjonære opplegget:

- Dette er genialt. Jeg synes andre menigheter burde følge opp. Mange organister tenner sikkert på dette, bare de får idèen. Et mål ved konfirmasjonstiden er å gjøre konfirmantene kjent og fortrolig med kirken. Da må jo dette være noe av det beste vi kan gjøre for dem. La dem få spille i kirkerommet, bli kjent med salmer og kirkemusikk, sier Yngvild.

I Birkeland har de allerede en konfirmant klar til neste års kull «orgelkonfirmanter». Helene Hersvik Aarstad (13) som er med i klubben, har alt spilt orgel i to år og har dreisen på både Bach, pedaler og registreringen. Og så er det Jonas Apeland da, yngstemann på 7 år. Han kan jo alt «Hestetramperen» helt feilfritt nesten. ●

Kremasjon eller begravelse?

I dødens bakgård

Hvis vi tror på en Gud som skaper nytt, er det likegyldig om vi kremeres eller begravnes, mener prester vi har snakket med. Likevel: Er det et enkelt valg mellom å råtne i jorda eller brenne i tusen grader?

ANNE MYKLEBUST ODLAND (TEKST)
TROND J. HANSEN (FOTO)

- Når vi graver ute, tenker jeg, «nei, jeg vil ikke begravnes». Når vi jobber ved ovenene, tenker jeg, «nei, jeg vil ikke kremeres!» forteller den ortodokse kirkegårdsarbeideren Jalal Saleem og smiler blygt. - Men jeg har vel innsett at den dagen jeg er død, da er jeg død, og de etterlevende får bestemme, sier han.

I kjelleretasjen i Møllendal krematorium hører vi kirkeklokkene ovenfra. De ringer inn til nye bisettelser i Troen og Håpets kapell. Her nede blander kimmingen seg med den jevne duren fra de to oljefyrte ovenene. Kister med lik brennes kontinuerlig fra syv om morgenen til utpå ettermiddagen. I nærmere tusen grader blir den døde til aske etter bortimot halvannen time.

Askeklumper og beinrester

Jalal Saleem ser på kontrollpanelet på veggen. Den ene ovnen holder 735 grader, den andre nærmer seg tusen. Han setter kaffekruset på bordet, tar på seg arbeidshanskene og åpner den ene ovnen. Det spraker og gløder, men kisten og kroppen er nå brent opp. Det er bare askeklumper, knokler og beinrester igjen. Jalal tar tak i den lange jernriven og skufler alt ned i en beholder under ovnen. Noen glør spruter ut. Så ringer han på kollegaen, som er inne på blomsterlageret. Neste kiste skal ruller inn i ovnen, og de må være to som kontrollerer at papirene er i orden.

- Hvis det er en barnekiste er det en påkjennning, men ellers er jeg nødt til å distansere meg, sier Jalal.

- Vi brenner 1500 lik i året. Jeg ville ikke kommet til kiste nummer tusen om jeg skulle involvert meg. Det er en jobb, sier han.

Den visne røde rosen fra en som stod avdøde nær, blir med inn i ovnen. Flammene fra de rødglødende mursteinene tar tak.

Byfenomen

I 1907 ble det aller første krematoriet åpnet i Norge. Det var her på Møllendal. Edvard Grieg var den syvende som ble kremert.

-De som ønsket kremasjon før dette, ble sendt til Gøteborg. Det kostet 142 kroner, som var mye penger den gangen, forteller dr. art Terje Østigård. Han har studert død og kremasjon i ulike kulturer og skrevet boken «Death in world religions». Han har flere ganger vært på Møllendal for å få inn-sikt i kremasjonsprosessen.

Mens syv av ti blir kremert i Bergen, er kremasjonsprosenten på landsbasis bare på 30 prosent.

-Kremasjon er fremdeles et byfenomen. I byene er man vel mer vant til det enn på landsbygda hvor de aldri har hatt et krematorium. Jeg tror det handler mye om tradisjon, sier Østigård og legger til: - For noen kan det sikkert virke skremmende med flammene - det gir jo en del assosiasjoner - i forhold til å ligge i kista og ikke helt vite hva som skjer.

-Har du en uhyggelig følelse med tanke på å bli brent?

-Nei, det er revnende likegyldig og et anliggende for de etterlatte. En Gud som skaper verden på syv dager, må

Tema

Kirkegårdsarbeider Jalal Saleem har åpnet ovnen. Kisten o studert død og gravferdsritualer i ulike kulturer. Han har fle

- I Gravferdsloven §6 heter det at alle har rett til fri
- Fredningstiden for kistegrav er 25 år, 20 år for urn
- Ved kremering må den som tar ansvaret for grav
- I Bergen er det ikke avgift på kremasjon, men ved

klare å skape nytt av aske, mener Terje Østigård.

Forbudt i kirken

Kirken har opp gjennom tidene vært mot kremasjon. Fra 300-tallet var det forbudt med likbrenning; det var en hedensk skikk, assosiert med de urene og syndige. Men mot slutten av 1800-tallet, under den industrielle revolusjon, medførte plassmangel og hygieniske forhold at kremasjon ble godtatt som kristen praksis. I 1898 kom loven i Norge som tillot likbrenning, men det har tatt lang tid før kremasjon som kristen gravskikk er blitt teologisk akseptert. På 50-tallet var det en ny kremasjonsdebatt, og Den Romersk Katolske Kirke opphevet ikke forbudet før i 1963.

- At forbudet varte så lenge hadde sammenheng med de antikirkelige likbrenningsforeningene som vokste frem i Europa i forrige århundre, forkla-

og liket er brent opp og han skal til å skufle askeklumpene ned i beholderen under ovnen. Terje Østigård (under) har flere ganger vært på Møllendal for å få innblikk i kremasjonsprosessen.

i grav i den kommunen de er bosatt. Etter det kan graven festes inntil 60 år mot avgift. Gravferden bekrefte at dette ikke var mot avdødes vilje. I tillegg til bisettelse i kapell kommer leieavgift på kr 835 til BKF

rer sokneprest Alois Brodersen i St. Paul katolske menighet og tilføyer:

-Med tanke på oppstandelsen tror jeg det er likegyldig om man blir kremert eller begravet. Hvis Herren lar vente på seg med å komme igjen, må han likevel ta seg bryet med å gjenskape oss. Fra Skriften vet vi også at det skal skje en forvandling med oss når vi oppstår. Vi skal oppstå med et himmelsk legeme, sier Alois.

-Likevel, tror du det er flere kristne som velger kistegrav fremfor urnegrav?

-Kremasjon har ikke vært det vanligste blant kristne. Men med det sekulariserte samfunnet opplever jeg at mange foretrekker kremasjon, som er det mest hygieniske, fremfor å ligge i jorda med «mark og ormer».

Forråtnelsen i jorda

På Møllendal går Jalal Saleem inn på urnelageret og finner frem en tom urne. Imens kverner askeberederen den grove

asken og skjelett-materialet i ti minutters tid. Da blir det til finkornet sand, som kan spres der Fylkesmannen tillater, eller begravnes på en av kirkegårdene.

-Jeg tror jeg vil foretrekke å bli spredt for vinden, sier Østigård og tar en slurk kaffe. Han er utdannet i arkeologi og vet litt om forråtnelsesprosesser i jorda. Det kan ta årtier eller en uke, avhengig av jordsmonnet.

-Sandholdig jord med rom for oksygen er gunstig. Hvis det er tett jord går prosessen saktere.

Ved leire snakker vi ikke om 25 års ligetid, kanskje 40 år, sier han.

-Blir et lik virkelig spist av mark og orm og andre kryp?

-Det er sopp og bakterier som nedbryter liket. Det er ikke mark så dypt i jorda, det er jo en meter jord over kistelokket, sier Østigård, som også kan opplyse at eldste funn av knokler her i Norge er 9000 år. ●

To mann kontrollerer alltid at papirene er i orden før kisten rulles inn i ovnen.

Et himmelsk legeme

-Med tanke på at et skjelett kan bevares så lenge, kan det vel ikke være likegyldig om vi brenner eller begraver? Vi spør prester i flere bergensmenigheter.

-Skriften sier at det legemet vi har er forjengelig. Ved oppstandelsen får vi et nytt legeme; et himmelsk, åndelig legeme. Vi vet ingen ting om dette nye legemet, men vi vet at den oppstandne Kristus gikk gjennom låste og lukkede dører, så noe er forvandlet, sier Rolf Iversen, pastor i frimenigheten Kristkirken og tilføyer:

- Personlig kan jeg ikke se at den ene eller andre formen for gravferd har noe å si for legemets oppstandelse. Han viser til 1 Kor 15, hvor det står konkret om dette: «Hvordan står de døde opp; hva slags legeme har de?»

Ketil Nødtvedt, kapellan i Sælen menighet, opplever til tider å få spørsmål fra de pårørende om hva som er rett.

-Spørsmålet kommer helst opp når de pårørende ikke vet hva avdøde ønsket, forteller han. Selv foretrekker presten å bli senket i jorden, det som har vært den jødisk-kristne tradisjonen.

-Gud som ga oss kropp i fødsel, gjør det igjen når vi oppstår: «Se, jeg gjør alle ting nye», sier Gud i Johannes Åpenbaring. Likevel, jorden huset Kristus, sier Nødtvedt.

For sokneprest Ivar Braut i Birke-land er også jordbegravelse det mest naturlige, selv om han ikke har motforestillinger mot kremasjon.

-Når man ser ut i verdensbyene, ser man at slik må det være. Dessuten, hvis vi tror på en Gud som skaper nytt, har det ikke noe å si om vi kremeres eller begravnes. Tenk bare hvordan folk dør på sjøen, eller får kroppsdeler spredt ved store ulykker, sier Braut. ●

Bøneskoret med 61 korister og dirigent Jens Holstad, reiste i september til Spania for å vandre i prinsesse Kristinas fotspor. -En fantastisk opplevelse, sier korets leder Karin Frølich.

AV MONA DRAGESET OG ANNE SISSEL FAUGSTAD

Prinsesse Kristina, datter av kong Håkon Håkonsen, ble i 1257 giftet inn i det spanske kongehuset. Hennes reise fra Norge til Spania er beskrevet i sagaene, og har gitt inspirasjon til mange store diktere. Hun døde i 1260, etter knappe fire år i Spania, og sarkofagen står i kirken i den lille byen Covarrubias, tre timers biltur nord for Madrid.

Dette giftermålet er blitt et symbol på det spansk-norske samarbeidet, og den lille pittoreske spanske byen er blitt arena for kulturutveksling mellom landene, og ikke minst mellom Bergen og Covarrubias.

Kristina-stiftelsen

For mer enn ett år siden etablerte Bøneskoret kontakt med Kristinastiftelsen ved Gudbrand Fossan. Jo mer vi fikk høre og lære om stiftelsens arbeid både i Spania og i Norge, jo mer lystne ble vi til å gjøre en kulturelle reise til denne spennende landsdelen i Spania. Målet var klart, vi ønsket å delta på kulturdagene i Covarrubias i september.

Vi fikk komponert et eget verk av Johan H. Grimstad fra Sunnmøre, og som komponisten sier i et brev; «medan eg arbeidde med dette, vart eg overttydd om at det var hennar kristen-tru som heldt jomfru Kristin oppe – både under ferda, og dei åra ho fekk der nede i Spania». Verket Laudate Dominum, og an-

Siesta i solveggen i Santo Domingo de Silos før omvisning og gregoriansk messe i klosteret

Pilgrimstur

dre kjente norske salmer og sanger, ble øvd inn i løpet av vinteren og våren.

Første konsert

Programmet var klart da vi landet i Spania, vi skulle besøke kirker og katedraler, kloster og gamle slott, og selvfølgelig holde to konserter. Vi var også særdeles heldige som fikk Øyvind Fossum som vår faste guide og oversetter under hele oppholdet. Byen Burgos var hovedsete under oppholdet. Fredag formiddag ble benyttet til en omvisning i den nydelige katedralen i Burgos, er en av de eldste katedralene i Spania. Deler av den stod allerede ferdig da prinsesse Kristina kom til Spania.

Den første konserten ble holdt i konsertsalen på musikkhøyskolen i Burgos. Vi vekket nok ganske stor oppsikt da 62 sortkledde vandret gjennom Burgos på

vei til konsertlokalet. Vi var både høytidsstemte og forventningsfulle, men kanskje våre to solister Elisabeth Takkvam og Bård Arne Roth var mest spent? De få, men særdeles entusiastiske tilhørerne tok varmt imot oss, og selv om de ikke forsto innholdet i «Eg veit i Himmerrik ei borg» eller «Laudate Dominum», så varmet mottakelsen vi fikk.

Kultursjefen i Burgos inviterte koret på middag etter konserten, og det satte vi stor pris på.

Santo Domingo

Vi fikk også oppleve Santo Domingo de Silos. Det var et koselig lite sted med et kloster hvor det ble holdt gregorianske messer. Vi fikk omvisning i klostergården og apoteket, ledet av en svært engasjert munk. Etterpå var vi med på gregoriansk messe i klosteret. En del av

Bøneskoret nyter en av de flotte lunsjene under oppholdet i Spania.

FOTO LINDA OLSVIK GJERTSEN

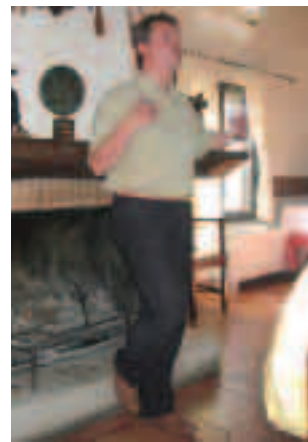

Bøneskoret holder konsert i Stiftkirken i Covarrubias. FOTO ØYVIND FOSSAN

Gregoriansk munk med god innsikt i klosterets liv og historie - under omvisinga i klosteret i Santo Domingo de Silos. Under: Velkomen til Spania - Reiseleiar og tolk Øyvind Fossan under den aller første lunsjen på veg frå Madrid til Burgos

Reportasje

til Spania

messen gikk ut på at menigheten snudde seg mot hverandre og ga hverandre hånden eller en klem og ønsket hverandre alt godt. Dette kom litt uventet på oss reserverte nordmenn, men det gav et svært positivt inntrykk og vi deltok med stor innlevelse.

Det store målet for reisen var konserten i Covarrubias. Konserten skulle holdes i Stiftskirken som var lett å finne, for utenfor stod en nydelig statue av prinsesse Kristina. Vi var ved målet.

Det var svært spent stemning før konserten, nå skulle flere måneders arbeid gi gjenklang i kirken og her måtte vi få frem det aller beste! Kirken var ganske full, publikum var både innbyggere i byen og turister. Akustikken var fantastisk, og da den siste tonen døde ut etter Kristinahymnen, var vi både svette, trøtte og fornøyde. Applausen varmet!

Sang i hulen

Etter konserten deltok vi på en seremoni ved Kristinas sarkofag, der korets leder la ned blomster. Presten i stiftskirken tok oss deretter med på en omvisning i kirken og muséet, vi følte oss brakt flere hundrede år tilbake i tid.

Det var en fin opplevelse og vi følte at vi kom nærmere denne prinsessen som reiste hjemmefra så ung og måtte finne seg til rette i et fremmed land. Vi fikk på alle måter inntrykk av at hun var blitt godt mottatt, og at minnet om henne ennå lever og blir godt ivaretatt.

Søndagen reiste vi i retning Soria for å spasere gjennom ravinen ved Rio Lobos til eremittkirken San Bartolome. Naturen var fengslende med merkelige formasjoner i fjellveggene. Innerst i dalen kom vi til eremittkirken som lå omkranset av fjellvegger med huler. I den stør-

ste hulen gikk hele koret inn, og spontant sang vi «Eg veit i himmelrik ein borg». Bård sang sitt solist-parti med innlevelse, før hele koret kom med full styrke på neste vers. Det lød fantastisk, litt uvirkelig og høytidsstemt inne i hulen, og fikk nakkehårene til å reise.

Om kvelden deltok vi på landsbyfestival på Plazaen i Covarrubias hvor vi nok en gang fremførte Kristina-hymnen. Det var stort for oss. Etterpå shoppet vi litt på markedet og deltok videre i landsbyfesten, hvor vi festet og danset sammen med lokalbefolkningen.

Koret er svært takknemlig for at Øyvind Fossan var med oss under hele oppholdet. Vi må også understreke at vår egen korleder Karin Frølich og arrangementkomiteen har gjort dette til minneverdige dager som kommer til å sitte lenge i både kropp og sjel. ●

Orgel og saks i Fana

To unge musikere besøker Fana kirke mandag 14. november med en uvant og spennende musikalsk kombinasjon.

Organist Randi E. Mortensen og saksofonist Michael H. Lund er to unge, danske musikere som har hatt suksess med sine utradisjonelle konserter. Orgel og saksofon er to instrumenter som man sjelden hører i samspill, men etter hva kritikkerne skriver, har de to i høy grad lykkes med dette, både med transkripsjoner av klassiske musikkverk og ved framføring av nye verk som er spesielt skrevet for disse to instrumentene.

Duoen har et stort og variert repertoar. I Fana kirke vil de vesentlig framføre nordisk og fransk musikk.

SAX OG ORGEL: Michael H. Lund og Randi E. Mortensen. (PRESSEFOTO)

Kultur

Musikantisk ynde, livlighet og presisjon, humor og energi er uttrykk som er brukt om de to musikerne og deres spill, hver for seg og ikke minst i samspill. Lys opp en mørk novemberkveld med livlig og levende musikk i et vakkert kirkerom!

Billetter: kr 75,- ved inngangen

Mellom hvert menighetsblad... følg med i

Fanaposten

Tlf.: 55 11 80 10
Fax: 55 11 80 11

Hver fredag:
Kunngjøring om gudstjenester i Fana Prosti.

E-post:
marianne@fanaposten.no
E-post:
annonseavd@fanaposten.no

Krisetelefon E-posttjeneste
815 33 300 www.kirkens-sos.no

Kirkens SOS
ET MENNESKE Å PRATE MED
MÅR LIVET ER SOM VERST

Dahls Begravelsesbyrå

ETABLERT 1933

har som familiebyrå levert sine tjenester i mer enn 60 år i Fana og hele StorBergen.
Byrået har gjennom årene opparbeidet en bransjekunnskap som bidrar til en verdighet og stil som de som trenger oss vet å verdsette.
Dette gjør vi på de pårørendes premisser, enten man vil at vi skal gjøre alt, eller man vil ha råd og delta selv i forberedelsene til gravferden.

TLF. 55 13 15 00
HELE DØGNET
APELTUNVEGEN 1, 5222 NESTTUN
STOR PARKERINGSPLASS
VI KOMMER OGSÅ TIL HJEMMEKONFERANSE
DAG / KVELD
Disponent Kjell Rein Dahl privat 55 10 25 95

Solstrands Begravelsesbyrå

Herman Fossgt. 11, 5007 Bergen
Telefon 55 55 16 16 hele døgnet
E-post: post@solstrands.no

Vår erfaring - din trygghet

BERGEN OG OMEGN BEGRAVELSEHJELP

K.H. POLDEN 56 33 45 88
TOM WILSON 55 19 55 88

Teatergt. 20, 5010 Bergen
Tlf. 55 21 44 50

- Mobil 917 51 700
- DØGNVAKT
- PARKERING
- BLOMSTER
- MONUMENTER

Vi utfører alt det praktiske eller tilrettelegger for pårørende som ønsker å gjøre noe selv

Husk på dåpsbarna!

Gode bøker og god musikk får du hos

vestbok

Vetrlidsalm. 1, 5014 Bergen
Tlf. 55 31 79 63
post@vestbok.no

Velkommen til

FANA SPAREBANK
- en bank å stole på

tlf. 55 91 98 00
www.fanasparebank.no

Fem år med orgel!

3. desember 2000 ble orgelet vårt her i Skjold kirke innviet. Det var en stor dag for alle som både hadde ventet lenge og samlet inn penger.

Gull - Sølv

2 hyggelige
forretninger
med godt utvalg

JUVELER
H. GAMS-HAUGSØEN

LAGUNEN og TORVALM. 1.

Sofus

FRISØRSALONG

Tlf. 55 13 09 33

Sæterv. 1

5236 Rådal

Først en flott festgudstjeneste hvor både Skjold Kirkekor, Cantus, Birke-land Kantori og Fana Kyrkjekor, samt kantorene Jostein Aarvik og Guro Rotevatn Buder medvirket. Om kvelden spilte Karstein Askeland en fantastisk konsert for en fullsatt kirke, hvor orgelet fikk vist seg fra alle sine sider. Vi i Skjold menighet er heldige som har et så godt orgel, og når orgelet nå fyller 5 år, synes vi det er verdt en markering.

Ved gudstjenesten 4. desember feirer vi dette med litt ekstra fokus på det musikalske. Fløytist og komponist Jan Tufeland, som er bosatt i menigheten, komponerer et helt nytt musikkstykk til denne anledningen. Orgelet vil selvsagt ha en sentral rolle, og i tillegg bruker han saksofon og sang/tekstresitasjon. Tittelen er «Biskopens bønn». Vi ser med spenning frem til å få et spesialskrevet verk til orgelet vårt! Skjold Kirkekor vil også delta ved denne gudstjenesten. ●

ICA Supermarked

Hvem-hva-hvor i Skjold menighet Menighetskontoret: Tlf. 55 59 71 10 • Faks 55 59 71 19 • E-post: skjold.menighet@bkf.no

ANSATTE I MENIGHETEN

Skjold menighetskontor:

Skjoldlia 55, 5236 Rådal
NYTT TELEFONNUMMER ..55 59 71 10
telefaks55 59 71 19
skjold.menighet@bkf.no

Daglig leder Liv Sylvarnes

telefon arb.55 59 71 17
telefon prv.55 98 12 90
liv.sylvarnes@bkf.no

Kateket Idar Kløvning

telefon arb.55 59 71 11
mobil 970 94 361
idar.klovning@bkf.no

Soknediakon

Lene Merete Gunnarson
telefon arb.55 59 71 15
telefon prv.55 10 28 77
lene.gunnarson@bkf.no

Kantor Guro Rotevatn Buder

telefon arb.55 59 71 16
telefon prv. 55 10 42 99
guro.rotevatn@bkf.no

Kirketjener Knut Ytre-Hauge

telefon arb. 55 59 71 12
telefon prv. 55 91 20 08
knut.ytre.hauge@bkf.no

Barnehagestyrer

Lena Aa. Austevoll
telefon arb. 55 59 71 10
telefon prv. 55 91 35 96

Menighetsrådsleder

Rune Mikkelsen
telefon prv. 55 13 45 14

Sokneprest Arne Brekke

telefon arb. 55 59 71 14
telefon prv. 55 13 76 62
arne.brekke@bkf.no

Kapellan Bjørn Moe

telefon arb. 55 59 71 13
telefon prv. 55 13 06 10
bjorn.moe@bkf.no

Kirkens konti:

Skjold menighet 3411.32.01101
Givertj.diakoni 3418.18.00889
Konfirmantarbeid 3418 20 00436

AKTIVITETER I MENIGHETEN

Bibelgrupper:

Kontakt menighetskontoret:
..... 55 59 71 10

Bønnegruppe:

Anders Askeland 90 99 82 84

Cantus:

Skjold kirke - tirsdager 19.45-22.00
Guro Rotevatn Buder 55 59 71 16

Extasis (Skjold Ten Sing):

Skjold kirke onsdager kl 19.00-21.30
Lene Gunnarson tlf: 55 59 71 15

KRIK - Kristen Idrettskontakt

Skjold skole, gymsalen - søndager
fra kl. 18.00
Inger Birgitte Moe 924 44 725
birgitte_inger@hotmail.com

Misjonsforeningen:

Annenhver tirsdag i måneden kl 19.00
(Kontakt kirkekontoret)

Skjold kirkekor:

Skjold kirke, mandager kl 17.30 -
19.00.
Dag Høieggan 55 13 11 58

Skjold kirkelag:

Berit Ådland 55 13 37 65
Gerd Dale 55 13 27 29

Skjold menighets nettsider:

Nettredaktør Jan Erik Lien
Steinsvikvegen 440d, 5239 Rådal
telefon..... 55 13 29 52
jan-erik-lien@skjold-kirke.no

Skjold søndagsskole:

Skjold kirke kl. 11.00
Lena Austevoll..... 55 91 35 96
lena.austevoll@bkf.no

Steinsvik I - KFUK/KFUM-speidere:

Skjold kirke, tirsdager
Synnøve Moe Engevik 55 13 93 69

Søråshøgda barnekor:

Søråshøgda skole, tors. fra kl. 17.30
Trude Skogesal 55 13 88 43
Kari Ullaland55 13 74 38

1.Nordås KFUM-speidere

Skjold kirke, onsdager
Knut-Erland Brun 55 13 67 81

Seniordans

Mandager kl. 11.00-12.30.
Trim: onsdager kl. 11.00-12.30
Kontaktperson: Ingeborg Ulvik
..... 55 13 23 51

Allehelgen

Velkommen til Allehelgens dag, søndag 6. november.

Dagen markeres med gudstjeneste i Skjold kirke kl. 11.00.

Allehelgens dag er en dag å minnes de vi har mistet. I gudstjenesten vil navnene på dem som har gått bort siste året bli lest opp, og det vil bli mulighet for å tenne lys.

- *Allehelgens dag hjelper oss til å se bakover.*
- *Allehelgens dag hjelper oss til å se fremover.*
- *Allehelgens dag hjelper oss til å se hverandre her og nå.*
- *Å se bakover er å minnes kjærligheten.*
- *Å se fremover er å se hvordan kjærligheten i håpet skal seire.*
- *Å se hverandre er å kjempe for at kjærligheten skal seire i livene våre her og nå.*

Etter gudstjenesten blir det kirkekaffe i menighetssalen. Diakoniutvalget vil under kirkekaffen gi informasjon om ulike diakonale tiltak som menigheten og prostiet kan tilby. ● *Velkommen!*

Gospelnight i Skjold kirke

Fredag 11. november kl 20.00

Vårt eget kor Extasis (Skjold Ten Sing) markerer sitt 5-års-jubileum med sang, dans og drama. Du får også høre flere andre Ten Sing kor fra Fana. Kollekt til Extasis ved utgangen. ●

Menighetsrådsvalget

Kunngjøring av resultat ved menighetsrådsvalg i Skjold 2005

1	Malvin Gerhardsen	medlem
2	Torunn Sæter Rotevatn	medlem
3	Inger Birgitte Moe	medlem
4	Marit Breivik	medlem
5	Kjerstin Søreide Kvaavik	medlem
6	Arild Johan Sæterdal	medlem
7	Jan Erik Lien	medlem
8	Bjørn Selfors	medlem
9	Øyvind Bjørge	medlem
10	Grethe Elisabeth Hansen	medlem
11	Turid Müller	varamedlem
12	Dag Høieggen	varamedlem
13	Marit Hauge Solheim	varamedlem
14	Astrid Teigen	varamedlem
15	Grete Smørås	varamedlem

Besøktjeneste

Vil du være med som besøker i besøktjenesten? Det er et diakonalt tiltak som vi ønsker få i gang her i Skjold.

Besøktjenesten vil bestå av en gruppe frivillige, og retter seg mot mennesker som er mye alene og som kan tenke seg noen å snakke med, til å lese for seg, gå en tur sammen med eller lignende.

Tjenesten er både rettet mot dem som bor hjemme eller på aldershjem/ sykehjem.

Skal vi få dette til trengs det besøkere! Både unge, eldre, kvinner og menn inviteres til å bli med i dette arbeidet. For å være en besøker trenger du ikke noe utdanning eller spesielle kvalifikasjoner, du trenger bare være et alminnelig godt med-

menneske. Det er ikke mye tid som kreves av deg heller. For eksempel en til to timer hver fjortende dag. Hvilken dag og klokkeslett som kan passe, og for hvor lang tid du som besøker ønsker binde deg, lages det en avtale med menigheten om.

Det vil bli tilbudt kurs og temakvelder, og alle besøkere vil få jevnlig oppfølging. ●

**Ønsker du å bli med som medarbeider kan du henvende deg til:
Diakon Lene Merete Gunnarson,
tlf. 55 59 71 10/ 15
lene.gunnarson@bkf.no**

Skattefritak for gaver

I 2000 ble skatteloven endret slik at gaver til visse frivillige organisasjoner ga rett til skattefritak. Fra 2004 gjaldt dette også gaver til Den norske kirke og Skjold menighet.

AV LIV SYLVARNES

En får skattefritak for gaver på mellom 500,- og 12.000,- kr, samlet til en eller flere frivillige organisasjoner. Gavene kan gis som et stort, eller flere mindre beløp i løpet av et år. Ønsker man skattefradrag for gaver gitt i 2005, må man ta kontakt med menighetskontoret før 15. desember, og opplyse om fødselsnummeret sitt. Fra 2006 vil registrering for skattefradrag kun bli gjort i de tilfeller giver opplyser om navn og fødselsnummer sammen med gaven. Se derfor vår informasjon om givertjenesten, hvor vi i dag kan tilby enkel

avtalegiro. Fremgangsmåte og påmeldingsskjema finner du i dette menighetsbladet.

Ikke alle som gir en gave til Den norske kirke ønsker skattefritak. Mange er skeptisk til å oppgi fødselsnummer i ulike sammenhenger. Det kan derfor være nyttig å vite at i det kirkelige medlemsregisteret, som er lovpålagt, er fødselsnummer til alle medlemmer av Den norske kirke registrert. Fødselsnummeret er altså kjent. Samtidig vil naturligvis denne type informasjon (fødselsnummer, gaver ol) bli behandlet konfidensielt og kun gjøres kjent for de som har fullmakt til dette. ●

Blomstre som en rosenhage

Et adventscollage av sang, fortellinger, poesi og bilder.

Fortelleren Kari Bolette Lundal har lang erfaring fra kirkespill. Søndag 20 november kl 19.00 i Fana kirke, vil hun formidle en kombinasjon av Messias-profetier, fortellinger, salmer og annen poesi som peker fram mot og rammer inn juleevangeliet.

Sangeren Marianne Lindtner, kjent fra byens operamiljø, framfører de sanglige delene av programmet. Jarle Rotevatn, kjent klaversolist og orkesterpianist, deltar i den

musikalske delen av programmet og akkompagnerer Marianne Lindtner.

Billedkunstneren Borghild Haga Seim ledsager tekst og musikk med billedmateriale på skjerm og bidrar dermed til at forestillingen blir et spennende collage - en helhetlig kombinasjon av ulike kunstmedier. ●

**Fana kirke. Søndag 20. nov. kl 19
Billetter kr 75,- ved inngangen**

KIRKEN I BERGEN

- velkommen til Skjold menighet

Skjold menighet trenger flere givere. Gjør det enkelt med AvtaleGiro

Skjold menighet er en aktiv menighet med et mangfold av tilbud til alle aldersgrupper. Vi har i dag over 20 aktivitetstilbud, vi lønner en halv diakonstilling, vi har et misjonsprosjekt i Mali. Menigheten står i dag overfor flere økonomiske utfordringer pga. innsparinger i kommune og Fellesråd. For at Skjold menighet fortsatt skal være en levende fungerende menighet, er vi avhengige av midlene vi får inn gjennom ofringene til eget arbeid og en økende fast givertjeneste. Derfor utfordrer vi deg til å være med i denne tjenesten.

AvtaleGiro er en grei måte å ordne givertjenesten på, både for deg som girer og for menigheten som mottaker. Banken sørger for at beløpet blir trukket fra din konto hver måned, kvartalsvis eller halvårlig. Menigheten får en mer forutsigbar inntekt, og gjør oss bedre i stand til å ivareta våre forpliktelser.

AvtaleGiro gir deg følgende fordeler:

- + Du blir varslet minst 7 dager før forfall – da har du full kontroll med regningene dine
- + Din konto blir automatisk belastet ved forfall – da slipper du å betale giroen i banken/nettbanken
- + Du får kvittering med forklarende tekst på kontoutskriften – da får du god oversikt

Slik kommer du i gang

Fyll ut vedlagte svarkupong og underskriv.

Med vennlig hilsen

Skjold Menighet

Send svarkupongen til oss i menigheten: **Skjold Menighetskontor, Skjoldlia 55, 5236 Rådal**

Avtale Giro automatisk betaling av faste regninger

JA TAKK! Jeg ønsker å betale min gave månedlig med AvtaleGiro

Beløpsgrense per trekkmåned

Hvis maks. beløp ikke fylles inn, vil beløpsgrensen bli satt til kr. 2 000,- per trekkmåned

Mottaker

Mottakers konto

Beløpsgrense per trekkmåned

Skjold menighet

3411 32 01101

.....kr

Jeg ønsker å gi: kr 100 kr 200 kr 500 Annet beløp kr.....

hver mnd hver 3. mnd pr. halvår

Belast mitt konto nr.

Jeg ønsker ikke å motta varsel i forkant av betalingen

KID-nr.

(KID-nummeret/13 siffer – fylles ut av menigheten)

Personnummer: (fylles ut dersom du ønsker fradrag på selvangivelsen)

Kundens navn: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

Sted/dato

Underskrift

Skjold menighet, Skjoldlia 55, 5236 Rådal

Kalender

døpte

Jakob Horstad
09.10 i Skjold kirke
Sara Amlie Tverrå
09.10 i Skjold kirke
Oscar Seterås Nøkleby
09.10 i Skjold kirke
Martinus Virkesdal
02.10 i Skjold kirke
Daniel Redroukhin Haglund
02.10 i Arna kirke
Emma Ulstein
25.09 i Storetveit kirke
David Smørås Tuft
25.09 i Skjold kirke
Lida Rasmussen
18.09 i Skjold kirke
Nora Våge Anspach
18.09 i Skjold kirke
Ida Hermine Hårklau Fløystad
11.09 i Skjold kirke
Martin Skjelvik Larsen
11.09 i Skjold kirke
Erik Skjelvik Larsen
11.09 i Skjold kirke
Marte Johannessen Helgeland
11.09 i Skjold kirke
Pia Wange Eskedal
04.09 i Storetveit kirke
Silje Teige Thomassen
04.09 i Skjold kirke
Andreas Alræk Bastiansen
04.09 i Skjold kirke
Sandra Sellevåg Svendsen
04.09 Skjold kirke
Andrea Isabelle Håvåg
21.08 Skjold kirke
Dina Norebø
21.08 i Skjold kirke
Tonje Frøysæther Nilsen
21.08 i Skjold Kirke
Alexandra Sætre Larsen
21.08 i Mariakirken
Benoni Hjelle Gravelseter
21.08 i Skjold Kirke

Iver Sekkenes Jersin
21.08 i Fana kirke
Nikolai Amandussen Nitter
14.08.2005 Skjold Kirke
Sara Kjerland Kristoffersen
14.08 i Skjold kirke
Martin Instebø Storetvedt
14.08 i Skjold kirke
William Woods
07.08 i Storetveit kirke

vigde

Karina Hjelmeseth og Haldor
Haugland, 20.08
Linda karlsen og Tormod Borge
Bersaas, 13.08

døde

Anfinn Myre
Martin Johan Smebye
Helene Underthun
Einar Jessen Lambach
Gjertrud Grøsvik
Jens-Helen Davidsen
Kjell Smøraas
Hjørdis Oline Lerche
Bente Lerøy
Eli Marie Flesland

gudstjenester

30. oktober
Bots- og bededag
11.00 Høymesse + dåp
Ragnar Waagbø

6. november
Allehelgensdag
11.00 Høymesse + nattverd
Diakonien dag.
Bjørn Moe

13. november
26. søndag etter pinsen
11.00 Konfirmantpresentasjon + Dåp. Ung Messe.
Arne Brekke

20. november, siste søndag i kirkeåret
11.00 Konfirmantpresentasjon + dåp.
Arne Brekke

27. november, 1. søndag i advent.
11.00 Lysmesse. Familiegudstjeneste med deltakelse av speidere.
Ragnar Waagbø.

4. desember, 2. søndag i advent
11.00 Høymesse + dåp og nattverd.
Bjørn Moe
På gudstjenesten:
5 år med orgel.
(se omtale i bladet)

11. desember, 3. søndag i advent
11.00 Høymesse + dåp og nattverd. Arne Brekke.

18. desember.
11.00 Høymesse med dåp og nattverd. Arne Brekke.

Kulturkalender

Fana kyrkje lørdag 29. oktober kl 19: Salmekveld med Fana mållag
Fana mållag markerer i haust sitt hundreårsjubileum med fleire tilstelningar. Denne kvelden set dei søkelyset på fram-

veksteren av den nynorske salmeskatten og på lokale salmetonar. Jarle Bondevik vil fortelja om korleis Nynorsk salmebok vart til, og Arne Bruvik fortel om moderne og omsette salmar i nynorsk språkdrakt. Johannes Møllerup syng gamle salmetonar og Ingunn Skage og Gyri Skre framfører salmar og dikt av vår eigen diktarprest, Teodor Hovda. I tillegg blir det mykje salmesong for kyrkjelyden sjølv til tonefølgje av kantor Jostein Aarvik. Kollekt ved utgangen.

Advents- og julekonserter

27.11 kl 20.00:
Konsert med Jan Erik Endresen, Åse Solvi m.fl.

30.11 kl 21.30:
«Stille natt – Hellige Natt». Konsert med Rune Larsen, Tor Endresen, Anita Skorgan og Marian Aas Hansen. Billetter fåes kjøpt på Billettservice 813 33 133, Posten, www.billettservice.no eller www.taran.no

8.12 kl 19.00:
«La det klinge» v/Sondre Bratland, Kristin Skaare, Pål Bråtelund, Jorunn Torsheim
<http://polaroids.no/epk>

11.12 kl 19.00:
Julekonsert med Skjold Nesttun Janitsjar, Cantus, Skjold Kirkekor, Extasis

18.12 kl 18.00 og 20.30:
«Himmeldiamanten» v/Sola Fide (2 konserter)

Vi trenger ombærere!

Har du lyst å kombinere kveldstur og frivillig arbeid? Vi trenger noen som kan dele ut menighetsbladet i følgende områder:

■ Nordåsdaalen, Nordås-grenda, Nordåstræet.

■ Søråshøgda (kun deler av området)

Turen med bladene tar fra 1 – 1,5 time. Med bil, tar turen kortere tid. Bladene deles ut 6 ganger pr. år. Man kan få melding på telefon, SMS eller mail

når bladene er klar for utdeling. De ferdig opptalte bladene hentes da i kirken (eller blir tilkjørt om ønskelig). Deretter kan man bruke en eller flere dager på å dele ut bladene i postkassene i «sitt» område. Vi kan tilby: En tidsavgrenset

«arbeidsavtale», frisk luft, bli kjent i ditt nærområde. Du har: Gode ben og lyst på en kveldstur.

Ta kontakt med: skjold.menighet@bkf.no, tlf: 55 59 71 10 el. 97 97 42 75, (Liv Sylvarnes)